

ISSN 2738-0343

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА

**ОДЕЉЕЊЕ ЗА ИНФОРМАЦИОНО-ДОКУМЕНТАЦИОНЕ
И БИБЛИОТЕЧКЕ ПОСЛОВЕ**

**ИНФОРМАТИВНИ
БИЛТЕН**

**БРОЈ 6
2023**

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове Управе за заједничке послове републичких органа већ више од тридесет година једном месечно објављује Информативни билтен, којим обавештава кориснике о обновљеном информационо-документационом и библиотечком фонду.

Обавештавамо кориснике да БАЗИ ПРАВНИХ ПРОПИСА Одељења за информационо-документационе и библиотечке послове Управе, која је дневно ажурна и притом бесплатна, могу приступити путем следеће интернет адресе:

<http://bpp.uzzpro.gov.rs>

Из наше базе која садржи преко 145.000 прописа и преко пола милиона скенираних страна службених гласила, за свега неколико минута може се добити како важећи тако и неважећи пропис, у штампаној верзији или електронском поштом, као што се може добити и телефонским путем свака информација о статусу траженог прописа.

БИЛТЕНИ у електронском облику могу се преузети на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-bilteni.html>

Целокупан библиотечки фонд може се погледати на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-knjige.html>

Дигитална библиотека налази се на адреси:

<http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За коришћење целокупног фонда, као и за информације о правним прописима објављеним у службеним гласилима, корисници се могу обратити Одељењу:

Одељење за информационо-документационе и библиотечке послове

Управа за заједничке послове републичких органа

Немањина бр. 22–26

Београд

Телефон: 3616-296; 363-1620; 363-1104; 3613-734/лок. 1620 и 1104

biblioteka@uzzpro.gov.rs

САДРЖАЈ

- 1. Преглед одабраних правних прописа објављених у службеним гласилима Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Београда**
- 2. Списак претплата на службена гласила и часописе за потребе библиотеке Управе у 2023. години**
- 3. Преглед старих публикација**
- 4. Преглед нових књига**
- 5. Листа најчитанијих књига**

1

**ПРЕГЛЕД ОДАБРАНИХ ПРАВНИХ ПРОПИСА
ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНИМ ГЛАСИЛИМА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ, АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ
ВОЈВОДИНЕ И ГРАДА БЕОГРАДА**

УСТАВНОПРАВНИ И ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ

Службени гласник Републике Србије

Уредба о изменама Уредбе о специјалној и посебним јединицама полиције, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Одлука о отварању Конзулата Републике Србије у Куманову, Република Северна Македонија, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о изменама и допунама Пословника о раду Високог савета судства, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о изменама Одлуке о броју судија у судовима, Службени гласник Републике Србије бр. 51/2023

Одлука о образовању Координационог тела за спровођење, праћење и евалуацију Стратегије интегрисаног управљања границом у Републици Србији за период 2022–2027. и Акционог плана за спровођење Стратегије, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Правилник о спровођењу и вредновању разговора са кандидатима за избор судије, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о критеријумима и мерилима за оцену стручности, оспособљености и достојности за избор судије на сталној судијској функцији у други или виши суд и о критеријумима за предлагање кандидата за председника суда, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Наредба о измени Наредбе о предаји нерегистрованог оружја и муниције, Службени гласник Републике Србије бр. 46/2023

Решење о постављењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Владана Јовановића, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Решење о постављењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Бојана Димкића, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Решење о разрешењу вршиоца дужности помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Владана Јовановића, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Решење о постављењу на положај помоћника директора Управе за заједничке послове републичких органа, Владана Јовановића, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Закључак Владе о усвајању текста Програма финансијске подршке мере и активности у области очувања и јачања односа Републике Србије и дијаспоре кроз подршку удружењима дијаспоре, региона и матичне државе у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Одлука о изменама Одлуке о образовању Радне групе за имплементацију електронске управе у органе, службе и управе Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 25/2023

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о утврђивању Програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за улагање у секторе од значаја за достизање нулте стопе емисије гасова са ефектом стаклене баште, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Уредба о тржишној премији и ФИД-ин тарифи, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Уредба о квоти у систему тржишне премије за соларне електране, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Уредба о обавезној производњи и промету хлеба од брашна „Т-500”, Службени гласник Републике Србије бр. 47/2023

Уредба о изменама Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Уредба о условима и критеријумима усклађености државне помоћи која се додељује у облику гаранције, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Уредба о Ценовнику одстрела ловостајем заштићених врста дивљачи за ловну 2023/2024. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Уредба о утврђивању Државног програма помоћи и обнове оштећених породичних стамбених објеката у својини грађана услед дејства поплава у мају и јуну 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Уредба о изменама Уредбе о утврђивању Програма подршке унапређењу развоја изразито недовољно развијених општина (јединице локалне самоуправе из четврте групе) за 2023. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Уредба о изменама Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2023. години, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Уредба о проглашењу Споменика природе „Вражји камен – Просечник”, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Уредба о проглашењу Споменика природе „Дубочка пећина – Гаура Маре”, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Уредба о поступку припреме Нацрта плана развоја Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Уредба о измени Уредбе о ограничењу висине цена деривата нафте, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Уредба о проглашењу предела изузетних одлика „Планина Цер”, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Уредба о престанку важења Уредбе о понуди заменског путовања за туристичко путовање које је отказано или није реализовано услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Одлука о максимално понуђеној цени за електричну енергију за потребе аукција у систему тржишне премије, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Одлука о образовању Националног савета за развој туризма Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Одлука о измени Одлуке о утврђивању цене складиштења обавезних резерви нафте и деривата нафте у складиштима у јавној својини, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о измени Одлуке о адекватности капитала банке, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о измени Одлуке о извештавању банака, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о проглашењу елементарне непогоде, Службени гласник Републике Србије бр. 50/2023

Одлука о врстама девиза у којима се плаћају републичке административне таксе код дипломатско-конзуларних представништава Републике Србије и о висини курса динара за прерачунавање динарских износа такси у девизе, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Одлука о престанку важења Одлуке о утврђивању обавезног удела биогорива који су обвезници система дужни да ставе у промет на тржиште Републике Србије, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о подстицајима за производњу садног материјала и сертификацију и клонску селекцију воћака, винове лозе и хмеља, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Правилник о захтевима еко-дизајна за машине за прање судова у домаћинству, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Правилник о захтевима еко-дизајна за машине за прање веша у домаћинству и машине за прање и сушење веша у домаћинству, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Правилник о утврђивању усклађених износа оствареног укупног месечног прихода домаћинства, као услова за стицање статуса енергетски угроженог купца, Службени гласник Републике Србије бр. 46/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о условима за обављање ваздушног саобраћаја, Службени гласник Републике Србије бр. 46/2023

Правилник о електронском фактурисању, Службени гласник Републике Србије бр. 47/2023

Правилник о утврђивању Листе српских стандарда из области опште безбедности производа, Службени гласник Републике Србије бр. 47/2023

Правилник о изменама Правилника о подели моторних и прикључних возила и техничким условима за возила у саобраћају на путевима, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Правилник о техничким захтевима за бетон, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Правилник о подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства кроз подршку подизања вишегодишњих засада винове лозе, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Правилник о садржини Регистра туризма и документацији потребној за регистрацију, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Правилник о утврђивању Програма мониторинга безбедности хране животињског порекла за 2023. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Правилник о подстицајима за управљање ризицима кроз премију осигурања усева, плодова, вишегодишњих засада, расадника и животиња, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Правилник о допуни Правилника о подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредног газдинства кроз подршку подизања вишегодишњих производних засада винове лозе, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о утврђивању Плана издавања пригодних поштанских марака и мотива редовних издања поштанских марака, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Упутство за оцењивање усклађености посебних случајева државне помоћи учесницима на тржишту који обављају делатност у сектору ваздушног саобраћаја, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Наредба о измени и допуни Наредбе о времену отворености аеродрома за одвијање ваздушног саобраћаја, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Решење о додели средстава прикупљених по основу одлагања кривичног гоњења, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Стратегија нискоугљеничног развоја Републике Србије за период од 2023. до 2030. године са пројекцијама до 2050. године, Службени гласник Републике Србије бр. 46/2023

Национална архитектонска стратегија за период од 2023. до 2035. године, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Акциони план за спровођење Програма за сузбијање сиве економије, Службени гласник Републике Србије бр. 46/2023

Акциони план за 2023. годину за спровођење Програма развоја јавних набавки у Републици Србији за период 2019–2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Службени лист Аутономне Покрајине Војводине

Покрајинска скупштинска одлука о Завршном рачуну буџета Аутономне Покрајине Војводине за 2022. годину, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 24/2023

Покрајинска скупштинска одлука о заштити Парка природе „Слатине у долини Златице”, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 24/2023

Одлука о измени Одлуке о образовању Савета за координацију послова безбедности саобраћаја на путевима у надлежности Аутономне Покрајине Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 25/2023

Правилник за доделу средстава за подизање нових рибњака и реконструкцију постојећих на територији АП Војводине, Службени лист Аутономне Покрајине Војводине бр. 24/2023

РАДНИ ОДНОСИ, ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о допуни Уредбе о радном времену, одморима и одсуствима професионалних војних лица, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Одлука о измени Одлуке о образовању Радне групе за подршку менталном здрављу и сигурности младих, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Одлука о допуни и измени Одлуке о образовању Савета за међугенерациску сарадњу и солидарност, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о оснивању Координационог тела за унапређење положаја Рома и Ромкиња, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о допуни и изменама Одлуке о образовању Савета за права детета, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Одлука о изменама и допунама Одлуке о оснивању Координационог тела за израду и праћење спровођења Плана имплементације Гаранције за младе, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Правилник о изменама Правилника о обрасцима у поступку остваривања права на новчану социјалну помоћ, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о утврђивању мера раног откривања и дијагностике заразне болести трансмисивних спонгиоформних енцефалопатија, начину њиховог спровођења, као и мерама за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање ове заразне болести, Службени гласник Републике Србије бр. 46/2023

Правилник о изменама Правилника о највишем износу накнада трошкова за медицинско-техничка помагала која се издају на терет средстава обавезног здравственог осигурања, Службени гласник Републике Србије бр. 47/2023

Правилник о дозволама, центрима за обуку и здравственој способности летачког и кабинског особља, Службени гласник Републике Србије бр. 53/2023

Правилник о допунама Правилника о номенклатури здравствених услуга на секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

Правилник о изменама и допунама Правилника о номенклатури лабораторијских здравствених услуга на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Правилник о допунама Правилника о ценама лабораторијских здравствених услуга на примарном, секундарном и терцијарном нивоу здравствене заштите, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

Решење о утврђивању обрачунског износа просечне годишње зараде за осигуранике који остварују право у мају 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 45/2023

Закључак Владе којим се препоручује здравственим установама у јавној својини и Републичком фонду за здравствено осигурање да запосленима који нису искористили годишњи одмор због природе посла у ванредним околностима услед епидемије заразне болести COVID-19, омогуће да тај одмор започну и искористе у 2023. години, или да први део искористе закључно са 31. августом 2023. године, а преостали део закључно са 31. мартom 2024. године, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

ОБРАЗОВАЊЕ, НАУКА, КУЛТУРА И ФИЗИЧКА КУЛТУРА

Службени гласник Републике Србије

Уредба о изменама и допуни Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за културу, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Уредба о изменама и допуни Уредбе о државном стручном испиту, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма основних струковних, академских и интегрисаних студија који се финансирају из буџета Републике Србије за високошколске установе чији је оснивач Република Србија у школској 2023/2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 50/2023

Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма основних струковних студија који се финансирају из буџета Републике Србије за академије и високе школе струковних студија чији је оснивач Република Србија у школској 2023/2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 50/2023

Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма мастер академских студија који се финансирају из буџета Републике Србије за високошколске установе чији је оснивач Република Србија у школској 2023/2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 50/2023

Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма мастер струковних студија који се финансирају из буџета Републике Србије за академије и високе школе струковних студија чији је оснивач Република Србија у школској 2023/2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 50/2023

Одлука о броју студената за упис у прву годину студијских програма докторских академских студија који се финансирају из буџета Републике Србије за високошколске установе чији је оснивач Република Србија у школској 2023/2024. години, Службени гласник Републике Србије бр. 50/2023

Правилник о допунама Правилника о Листи стручних, академских и научних назива, Службени гласник Републике Србије бр. 47/2023

Правилник о изменама и допуни Правилника о посебном стручном испиту за матичара, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Правилник о мерилима за утврђивање средстава за остваривање програма предшколског васпитања и образовања у предшколској установи, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Правилник о допунама Правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност основног и средњег образовања и васпитања ученика са сметњама у развоју, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Правилник о допунама Правилника о листи стручних, академских и научних назива, Службени гласник Републике Србије бр. 51/2023

Правилник о допуни Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма, Службени гласник Републике Србије бр. 51/2023

Стручно упутство за спровођење уписа у прву годину студијских програма основних и интегрисаних студија на високошколским установама чији је оснивач Република Србија за школску 2023/2024. годину, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Решење о додели националног спортског признања, Службени гласник Републике Србије бр. 48/2023

Решења о додели новчане награде за спортске резултате, Службени гласник Републике Србије бр. 52/2023

РАЗНО

Службени гласник Републике Србије

Индекси потрошачких цена за мај 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 49/2023

Подаци о просечним зарадама и просечним зарадама без пореза и доприноса по запосленом, за април 2023. године, Службени гласник Републике Србије бр. 53/2023

Усклађени динарски износи из Тарифе републичких административних такси, Службени гласник Републике Србије бр. 54/2023

2

СПИСАК ПРЕПЛАТА НА СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА И ЧАСОПИСЕ ЗА ПОТРЕБЕ БИБЛИОТЕКЕ УПРАВЕ У 2023. ГОДИНИ

СЛУЖБЕНА ГЛАСИЛА

1.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
2.	СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ
3.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АП ВОЈВОДИНЕ
4.	СЛУЖБЕНИ ЛИСТ ГРАДА БЕОГРАДА

СТРУЧНИ ЧАСОПИСИ

1.	КОРАЦИ: часопис за књижевност, уметност и културу
2.	ЛЕГЕ АРТИС: прописи у пракси
3.	ЛИПАР: часопис за књижевност, језик, уметност и културу
4.	ТОКОВИ ИСТОРИЈЕ: часопис Института за новију историју Србије

ОСТАЛЕ СЕРИЈСКЕ ПУБЛИКАЦИЈЕ

1.	БИЛТЕН ДРЖАВНОГ ПРАВОБРАНИЛАШТВА
2.	БИЛТЕН ЈАВНИХ ФИНАНСИЈА
3.	БИЛТЕН МИНИСТАРСТВА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
4.	БИЛТЕН РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ
5.	БИЛТЕН СУДСКЕ ПРАКСЕ ПРИВРЕДНИХ СУДОВА
5.	БИЛТЕН УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
6.	МЕСЕЧНИ СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД
7.	САОПШТЕЊА РЕПУБЛИЧКОГ ЗАВОДА ЗА СТАТИСТИКУ

3

ПРЕГЛЕД СТАРИХ ПУБЛИКАЦИЈА

Излазећи у сусрет све израженијим захтевима корисника да пронађу одговор на специфична питања из професионалне праксе, кроз Информативни билтен континуирано ћемо упознавати своје читаоце са садржајима старих књига из богате ризнице библиотеке Управе. Наш фонд обухвата, између осталог, и вредне писане документе који, осим документационе, имају и научну и стручну вредност. Будући да су посредни књиге од историјског значаја, као и периодична издања и друге драгоцене библиотечке целине којима располажу постојећи фондови, овим путем настојали смо да проширимо лектиру свима онима који желе да се стручно усавршавају. Напомињемо да ове књиге (из којих дајемо само изводе) могу да се користе само у читаоници библиотеке Управе за заједничке послове републичких органа, а део фонда дигитализован је и доступан на адреси: <http://www.uzzpro.gov.rs/biblioteka-digit.html>

За овај број издвајамо:

1. Закон о привременом изборном реду, Београд, 1889.

У наредним бројевима Информативног билтена наставићемо са приказима тематски и жанровски разноврсних публикација нашег богатог фонда.

У ИМЕ
ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА
А Л Е К С А Н Д Р А І.
 по милости божјој и вољи народној
Краља Србије
МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ ДРЖАВНИ
 САВЕГ, НА ОСНОВУ ЧЛ. 203. УСТАВА, РЕШИО, И ДА СМО
 МИ ПОТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО:

З А К О Н

О ПРИВРЕМЕНОМ ИЗБОРНОМ РЕДУ

за изборе народних посланика на дан 14. септембра
 1889. године.

Опште одредбе.

Члан 1.

Избори посланика за Народну Скупштину, која се по уставу има ванредно сазвати на дан 1. октобра 1889. године, извршиће се на дан 14. Септембра 1889. године, по одредбама, које се овде излажу. (Чл. 203. тач. II. устава).

Члан 2.

Избори посланика наредиће се указом на предлог министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарскога Савета. Указ ће се обзнанити у службеним (српским) новинама најдаље до 15. маја ове године.

Члан 3.

За време од 11. септембра, па закључно до 17. септембра, не може никаква власт позвати

бираче појединих општина на какве друге скупове или какав заједнички рад или кулук, или на војничке смотре и упражњења, осим случаја преке опасности.

У општинама, у којима из ког било узрока не буде извршен избор 14. септембра, ово вреди и за даље, од 18. па до 22. септембра закључно.

Ако су бирачи раније били куд год сазвани и икупљени, мораће се распустити најдаље 10. септембра у вече.

I.

ИЗБОРНИ ОКРУЗИ И БРОЈ ПОСЛАНИКА.

Члан 4.

Само ради избора народних посланика на дан 14. Септембра 1889. год. образују се, у смислу Устава, ових 15 изборних округа :

1. *Шабачки* — са срезом Јадранским окр. подринског — Окр. место : *Шабач.*

2. *Ваљевски* — са срезом Азбуковачким и Рађевским окр. Подринског — Окр. место : *Ваљево.*

3. *Ужички* — Окр. место *Ужице.*

4. *Чачански* са рудничким — Окр. место : *Чачак.*

5, *Крагујевачки* — без свог Лепеничког среза, а са срезом Беличким окр. Јагодинског. — Окр. место : *Крагујевац.*

6. *Београдски* — Окр. место : *Београд.*

7. *Смедеревски* — са срезом Лепеничким окр. Крагујевачког — Окр. место : *Смедерево.*

8. *Буџијски* — са срезовима Млавским и Омољским окр. Пожаревачког. — Окр. место : *Буџија.*

9. *Пожаревачки* — без Млавског и Омољског среза — Окр. место : *Пожаревац*.

10. *Крајински* — са срезом Зајечарским окр. Црноречког. — Окр. место : *Неготин*.

11. *Књажевачки* — са срезом Бољевачким окр. Црноречког и срезом Бањским окр. Алексиначког. — Окр. место : *Књажевац*.

12. *Пиротски* — са срезом Власотиначким окр. Нишког. — Окр. место : *Пирот*.

13. *Нишки* — без својих срезова Власотиначког и Лесковачког, а са срезом Алексиначким окр. Алексиначког и срезом Прокупачким окр. Топличког. — Окр. место : *Ниш*.

14. *Врањски* — са срезом Јабланичким окр. Топличког и срезом Лесковачким окр. Нишког. — Окр. место : *Врања*.

15. *Крушевачки* — са срезом Темнићским окр. Јагодинског, срезом Моравским окр. Алексиначког и срезом Косаничким окр. Топличког. — Окр. место : *Крушевац*.

Члан 5.

Сви бирачи једнога изборног округа састављају једно изборно тело и бирају засебно посланике (чл. 89. Устава).

Члан 6.

Сваки изборни округ бираће онолико посланика, колико на њега пада да бира према броју својих пореских глава. На сваких 4500 пореских глава бираће се по један посланик. Ако вишак пореских глава буде већи од 3000, онда ће се бирати још један посланик.

У овај број посланика, које бира округ, улазе и они посланици за које члан 100. Устава изискује нарочите услове (члан 79. Устава).

Члан 7.

Варош Београд бираће за себе четири посланика; вароши: Ниш и Крагујевац по два, а вароши: Алексинац, Ваљево, Врања, Горњи Милановац, Зајечар, Јагодина, Њњажевац, Крушевац, Лозница, Лесковац, Неготин, Параћин, Пирот, Пожаревац, Прокупље, Свилајнац, Смедерево, Ђуприја, Ужице, Чачак и Шабац свака по једног (Чл. 82. Устава).

Члан 8.

Сеоска општина, којој припада село Добриње у садањем ужичком округу, и сеоска општина, којој припада село Таково у садањем рудничком округу, бирају засебно свака по једног посланика (Чл. 82. Устава).

Члан 9.

Колико је у коме изборноме округу пореских глава, и по томе колико који изборни округ има да бира посланика, одредиће нарочито за то састављен Државни Одбор на основу пореских књига. Овај Државни Одбор биће састављен: од председника Државног Савета, председника и потпредседника последње Народне Скупштине, и председника Касационог Суда (Чл. 80. Устава).

Овај је државни Одбор дужан сазвати председник Државног Савета, или његов заменик, најдаље до 15. маја 1889. год.

Њему стоје на расположењу потребни извештаји из Министирства унутрашњих дела и финансије, Главне Контроле и Пореске Управе. Он може ради обавештења позвати у своје седнице министра унутрашњих дела и финансије и председника Главне Контроле.

Члан 10.

Овај ће Државни Одбор одредити број посланика за сваки изборни округ, на основу чл. 79. Устава, према целокупном броју пореских глава у сваком округу.

Члан 11.

Одбор овај најдаље до краја месеца маја 1889. год. одредиће и у службеним (српским) новинама објавити, колико посланика који изборни округ има да избере на дан 14. септембра 1889.

II.

КО ИМА ПРАВО ДА БИРА.

Члан 12.

Право бирања посланика за Народну Скупштину има сваки рођени или прирођени Србин који је навршио 21 годину, и који плаћа држави најмање 15 динара непосредне порезе на годину.

Задругари, који су навршили 21 годину имају право бирања ма колику непосредну порезу плаћали. Као задругари сматрају се и отац и његови пунолетни синови, који с њиме заједно живе.

Члан 13.

Официри активни и у недејству, и војници под заставом, не могу гласити. (Чл. 87. Устава).

Члан 14.

Немају право да бирају :

1, који су осуђени на робију, док се не поврате у права ;

2, који су осуђени за преступе на губитак грађанске части за време док траје та казна ;

3, који су у затвору или у притвору за злочинства или преступе, поменуте у тачкама 1-ој и 2-ој ;

4, који су судском пресудом осуђени, што су злоупотребом своје власти, или силом или претњом, или поклоном, или обећањем поклона радили да буду изабрани они, или да буде или да не буде ко други изабран за посланика ;

5, који су судском пресудом осуђени, што су примили поклон да бирачи глас даду или да се од гласа уздрже ;

6, који су под стециштем ;

7, који су под старатељством ,

8, који су без допуштења српске владе ступили у службу стране државе ;

9, који су судском пресудом осуђени што као присталице непризнатих вера нису вршили своје грађанске и војне дужности ;

10, који нису платили држави порезу за прошло полгође.

Они, који су овде именовани под бројевима 4, 5 и 9 немају права да бирају за време, за које је то судска пресуда одредила.

III.

КО МОЖЕ БИТИ ПОСЛАНИК.

Члан 15.

Ко нема право бирања не може бити ни изабран за посланика,

Члан 16.

За посланика у Народној Скупштини може бити изабран само онај, који сем услова потребних за право бирања, испуњава још и ове услове :

- 1, да је Србин по рођењу, или да је, ако је прирођен, настањен најмање пет година у Србији ;
- 2, да ужива сва грађанска и политичка права ;
- 3, да живи стално у Србији, изузимајући оне који се стално баве на страни по државноме послу ;
- 4, да је навршио 30 година ;
- 5, да плаћа држави најмање 30 динара непосредне порезе на годину. (Чл. 96. Устава).

Члан 17.

Међу посланицима сваког изборног округа морају бити по два лица, која поред осталих уставних услова имају још и овај нарочити услов :

Да су свршили који факултет у земљи или на страни, или коју вишу стручну школу, која стоји у реду факултета.

Али сматраће се да имају тај услов и ако нису свршили ни факултет ни стручну школу сви они :

а, који су били председници, или потпредседници Народне Скупштине ;

б, министри или дипломатски агенти, и они који су то били ;

в, председник, потпредседник и чланови Државног Савета, и они који су то били ;

г, генерали и пуковници у пенсији. (Чл. 100. Устава).

Члан 18.

Чиновници и сви који се иначе налазе у државној служби, ако буду изабрани за народне посланике, и тога са избора приме, губе свој положај у државној служби. Али задржавају своје чиновничке положаје заједно са посланичким мандатом ови чиновници :

1, министри у служби и на расположењу ;

2, чланови Државног Савета ;

3, изванредни и опуномоћени министри, акредитовани код страних дворова, дипломатски агенти и генерални консули ;

4, председници и чланови виших и првостепених судова ;

5, професори Велике Школе, стручних и средњих школа ;

6, инжињери и лекари у државној служби ;

7, пензионари и чиновници на расположењу. (Чл. 99. Устава).

Члан 19.

Чиновници, који су изабрани за народне посланике, не могу за време трајања посланичког мандата, бити пензионовани нити премештени у друго место или другу службу без њиховог пристанка, нити отпуштени без осуде редовних судова.

Члан 20.

Полицијски чиновници не могу бити бирани за народне посланике, осим ако буду дали оставке или буду престали бити такви чиновници месец дана пре онога дана, када се отпочиње кандидовање посланика.

Члан 21.

Народни посланици, који не би били чиновници, па би се за време трајања својега посланичког мандата примили државне службе, самим тим престају бити посланици. Али они могу понова бити изабрани за посланике према члану 18.. Ова се одредба не односи на министре, који остају и без новог избора народни посланици.

IV.

Бирачки спискови.

Члан 22.

Најдаље до 1. јуна ове године суд сваке општине, варошке и сеоске, дужан је саставити бирачке спискове свију својих чланова, који, по напред изложеним одредбама, имају право бирати посланике за Народну Скупштину.

У ове ће се спискове уписивати и она лица, која у време састављања спискова немају право бирања, али ће га имати до дана избора посланика.

Члан 23.

Сваки општински суд мора направити један неизбучни и два азбучна списка, и у сваком од њих мора уписати име и презиме, занимање и место свакога лица, које по овим одредбама има право да бира посланике.

У неазбучни списак уписиваће се бирачи редом, како се затеку у књигама или списковима пореским или како се буду у порезу принављали. Тај списак имаће свој текући број и број пореске књиге пред именом сваког уписаног бирача.

У азбучне спискове уписиваће се бирачи азбучним редом, и поред сваког имена ставиће се овај број, који пред њим стоји у неазбучном списку.

Члан 24.

На закључку свакога списка означиће се писменима број листова и број бирача ; на азбучним списковима биће, осем тога, такође означен и број бирача, уписаних под сваким писменом. За овим ће сваки списак бити утврђен општинским печатом и потписима председника, тројице одборника, које општински одбор одреди, и писара општинског.

Члан 25.

Један овако спремљен примерак азбучног списка свака општина послаће најдаље до 20. јуна ове године окружном суду у окружно место дотичног изборног округа ; а и доцније ће сваку измену, исправку или допуну у списковима том суду одмах саопштавати.

Члан 26.

Овако готови спискови стајаће од 10. јуна до 15. августа 1889. године, изложени у општинском суду.

Сваки има право да ове спискове прегледа, да из њих што испише, или да их и целе препише,

да их обзнањује или штампа и да, било за себе било за другога, тражи у овом року исправке, какве налази да у њима учинити треба.

Члан 27.

Да су спискови готови и да су ради горње цељи у општинском суду изложени, општински ће судови до 10. јуна објавити начином како је где подесније : у варошима, штампаним или писменим огласом, прилепљеним с поља на зиду општинског суда и по улицама ; а у сеоским општинама писменом објавом на вратима општинскога суда и усменом објавом на збору.

У обзнани се мора изреком казати, да ће посланике моћи бирати само они, који су у бирачке спискове уписани, и да после 15. августа нема нико право да тражи исправке спискова, макар у њих не био уписан ко треба или био уписан ко не треба.

У сеоским општинама азбучни списак прочитаће се гласно на општинском збору најдаље до 10. јуна.

Члан 28.

Исправка спискова тражи се код општинског суда писмено или усмено. Усмено тражење ставиће суд у записник.

Уз тражење морају се поднети и докази.

Доказ о плаћеној порези за прошло полгође, I, т. ј. од 1. Новембра 1888. до 1. Маја 1889. године, може бити само признаница или оверен извод из књига, у којој се заводи плаћање пореза (чл. 85. Устава).

Ако онај, који је поднео тражење, да се спискови исправе, захтева да му се на то изда уверење, општински је суд дужан то уверење одмах издати.

Свако тражење исправке списка, поред тога што се мора завести у деловодне књиге општинскога суда, бележиће се још и у нарочити списак, ради лакшег прегледа.

Члан 29.

Општински ће суд по сваком тражењу исправке спискова издати своје решење најдаље за три дана.

То ће решење суд доставити опет за три дана само потражиоцу исправке, ако се тражена исправка само потражиоца тиче; а ако се тиче и кога другог, онда ће се решење предати и овоме другом, било да се тражење прима, било да се одбацује.

Члан 30.

Ко није задовољан решењем општинскога суда, има право да се за три дана, одкад је решење примио, жали своме окружном суду по садањој административној подели, а у Београду суду вароши Београда.

Тако исто и онај, против кога је било управљено тражење, а решењем општинскога суда није одобрено, ако се боји да ће то решење код окружног суда пасти, а има што у своју корист да изјави или да поднесе, мора то учинити у року од три дана, од кад је решење примио, јер по-

сле решења окружног суда не може ништа више предузимати.

И жалбе, по првом, и изјаве, по другом ставу овога члана, предају се писмено или усмено општинском суду. Усмене жалбе или изјаве суд ће ставити у записник; и свакоме, ко затражи, издаће уверење, да је и кога је дана жалбу или изјаву суду дао.

Члан 31.

Што год је казано у закону о поступку судском у грађанским парницама, како се рачунају рокови, то важи и овде.

Члан 32.

Општински ће суд послати жалбу, а ако буде изјаве и ову изјаву, најдаље за три дана од дана пријема, окружном суду. А окружни суд, опет најдаље за три дана, откад акта прими, издаће своје решење, којим одобрава или преиначава решење општинскога суда, и истога дана послаће га са актима општинском суду. Решење окружног суда одмах је извршно, и против њега не може бити никакве даље жалбе.

Члан 33.

По тражењу исправке бирачких спискова неће се наплаћивати никаква такса ни по коме раду или акту. И ни на какве исправе, као изводе из црквених књига, разна уверења, оверења и т. д., које су потребне као докази за ова тражења, неће се такође наплаћивати никаква такса, само ће се на њима назначити, у којој су цели издане, и

оне неће имати доказне вредности ни по ком другом послу.

Члан 34.

Бирачки спискови морају се по свима општинама закључити 30. августа. Што се по извршним решењима до тога дана у њима има исправити, то ће се одмах исправити и оверити на начин у члану 24. прописани, са назначењем свију имена, која су избрисана или додана, и бројева под којима су она уписана у списку. Овако коначно утврђени бирачки спискови оставиће се у општинску касу на чување, док се не предаду бирачком одбору.

После овог рока примљене исправке неће се уводити у бирачке спискове.

v.

БИРАЧКЕ КАРТЕ.

Члан 35.

Сваки, који хоће да употреби своје бирачко право, мора претходно узети бирачку карту.

Члан 36.

На основу азбучног списка бирача, општински ће суд најдаље до 10. јуна 1889. год. спремити бирачке карте.

Ове ће карте бити утврђене печатом општинскога суда и потписом председника, или члана, или једног одборника, и писара општинског суда.

На свакој бирачкој карти стајаће: број под којим је бирач у азбучном списку заведен, име и

презиме, занимање и место становања бирача, и место и дан избора, за који се карта издаје.

Члан 37.

Бирачке карте штампаће се у Државној Штампарији за целу земљу и разаслати свима општинама у потребном броју, по наредби министра унутрашњих дела, најдаље до краја месеца маја 1889. године.

За ове карте не плаћају ништа ни бирачи ни општине.

Члан 38.

Издавање бирачких карата почиње 10. јуна а свршава се 8. септембра 1889. год. У томе времену општински суд дужан је свакога дана, и раднога и празничног, издавати карту свакоме оном бирачу, који је у бирачки списак уписан и који је тражи.

Члан 39.

Кад се коме бирачу изда бирачка карта назначиће се то код његовог имена у азбучном списку.

Осим тога водиће се засебан списак од бирача, којима су издате бирачке карте. У овај списак ставиће се прво текући број, затим број азбучног бирачког списка, под којим је бирач записан, па онда име, презиме и занимање. Овај списак потписаће председник општинског суда, оверивши, најпре, колико је свега бирачких карата издато.

VI.

КАНДИДАТСКЕ ЛИСТЕ.

Члан 40.

У времену од 20. јуна па најдаље до 31. августа закључно морају се поднети кандидатске листе окружном суду у дотичном изборном округу.

А од 20. јуна до 1. августа кандидатске листе могу се предавати и дежурном судији, који ће по њима пуноважно радити као по хитним предметима-

Члан 41.

Кандидатске листе могу предложити :

1, у сваком изборном округу најмање 100 бирача ;

2, у свакој вароши која бира више од једног посланика најмање 50 бирача (чл. 93. Устава);

3, у свакој вароши која бира по једног посланика, као и у свакој од двеју сеоских општина које по чл. 82. Устава бирају засебно по једног посланика најмање 20 бирача.

Члан 42.

Кандидатске листе за изборне округе састављају се овако :

На челу листе записује се име изборног округа и дан избора, за који листа вреди.

За тим под I :

Имена и презимена, место живљења и занимање предложених кандидата, који имају опште услове према члану 96. Устава. Ових кандидата

мора бити онолико, колико таквих посланика долазе на тај изборни округ према распореду Државног Одбора.

И под II :

Имена и презимена, место живљења и занимање двојице кандидата са нарочитим условима према члану 100. Устава.

Испод имена кандидата написаће се одвојено имена два представника (чл. 92. Устава) те листе за главни бирачки одбор, и два њихова заменика, и имена по једнога њезиног представника (чл. 91. Устава) и једнога његовог заменика за свако гласачко место.

И испод свега тога потписаће се предлагачи својеручно. Неписмене потписаће по њиховом пристанку други, који ће се такође потписати.

Члан 43.

За представнике листа могу бити назначени или сами предлагачи или друга лица, која су уписана у бирачке спискове једне од општина дотичнога изборног округа. Представници листе на гласачким местима морају бити из општине, у којој се гласање врши.

Члан 44.

Кандидатску листу имају право да потпишу као предлагачи само они, који су уписани у бирачким списковима.

Потпис може оспоравати само онај, чије је име потписано.

На последњој страни кандидатске листе оставиће се празно место за судско потврђење.

Члан 45.

Два примерка овако састављене и потписане кандидатске листе однеће најмање пет потписника на потврђење окружном суду у дотичном изборном округу, и предати их председнику, или његовоме заменику, који ће им одмах издати реверс на примљене листе.

Суд ће се најпре по азбучним списковима, који се код њега налазе, уверити, је су ли потписани на листи предлагачи заиста записани у бирачки списак и да ли их има на броју, колико на којој листи треба премуду члану 41.; па кад се о томе увери, потврдиће листу. Један потврђени примерак вратиће доносиоцима на рецепис најдаље за 24 часа од пријема, а други ће чувати под печатом својим на безбедном месту.

Члан 46.

Уз оригиналне листе поднеће предлагачи још и онолико штампаних примерака, колико у дотичном изборном округу има гласачких места и два примерка за суд.

У штампаним примерцима кандидатских листа забрањено је стављати имена предлагача.

Председник суда увериће се, да ли су на тим листама имена предложених лица назначена сагласно оригиналној листи, па ће их потврдити својим потписом и печатом суда.

Од тако потврђених листа један примерак послаће председник суда одмах управи Државне Штампарије, да се обзнани у службеним (српским) новинама под рубриком *кандидати за народне посланике*; други примерак оставиће у суду, а од осталих разаслаће по један комад у року од три дана свима општинама у изборноме округу, узев од сваке реверс о пријему.

Члан 47.

Свака кандидатска листа, која буде утврђена по овим правилима, имаће на дан избора 14. септембра 1889. своју засебну кутију на свим гласачким местима.

Такву листу, чим се преда јавности, слободно је свакоме преписати и прештампати. Али је забрањено износити на јавност имена предлагача.

Члан 48.

У варошима и двома сеоским општинама, које бирају засебно посланике, састављаће се кандидатске листе истим начином, којим и у окрузима; и оне ће се подносити ради оверења надлежном окружном суду по садањој административној подели (за варош Београд суду вароши Београда).

Имена једног или више кандидата, колико за коју варош и општину посланика треба, и имена једнога или више представника листа, колико се за који бирачки одбор у вароши или општини изискује, стављају се истим редом и одвојено као и у окружним листама.

Све остало врши се истим начином, као и у окрузима.

Члан 49.

Кандидатска листа једном предата суду не може се опозвати, нити се могу у њој чинити какве измене.

Али ако који од предложених кандидата умре или изгуби право да буде биран (чл. 13., 14., 15., 16. и 20. овог изборног реда), може се на његово место предложити други кандидат. За такав предлог мора бити онолики исти број предлагача, колики и за целокупну листу.

Овакве измене у кандидатској листи могу се чинити све до 10. септембра закључно.

Оне ће се утврђивати истим начином којим се утврђују и читаве кандидатске листе.

VII.

Изборни материјал.

Члан 50.

Министар унутрашњих дела дужан је наредити и извршити све што треба, те да се спреми на време довољан број кутија, куглица и осталог материјала за гласање.

Члан 51.

Кутије ће бити од лима (плеха); затвараће се и отворати са три разна кључа; и биће тако удешене, да се спуштање куглице у њих не види и не чује.

На свакој кутији биће јасно утиснут Грб Краљевине Србије и њен текући број.

Члан 52.

Куглице ће бити од гуме и имаће по један и по сантиметар у пречнику. Куглице ће бити беле и црвене. Са белима гласаће се за кандидате са општим условима (под I), а са црвенима за кандидате са нарочитим условима из члана 100. Устава (под II).

Члан 53.

Ближи образац целокупног изборног материјала одредиће министар унутрашњих дела.

Члан 54.

Најдаље до 1. септембра министар унутрашњих дела биће дужан да разашље свим изборним општинама на реверс потребну количину изборног материјала, водећи тачно рачуна о том, којој је општини шта послао.

Сваки сандучић с куглицама при разашањању општинама биће закључан и утврђен печатом министарства унутрашњих дела. Кључеви од сандучића с куглицама послаће се општинама у запечаћеном завоју.

Овако запечаћени сандучићи с куглицама чуваће се у општинском суду до предаје бирачком одбору.

VIII.

ГЛАСАЧКА МЕСТА, БИРАЧКИ ОДБОРИ НА ГЛАСАЧКИМ МЕСТИМА, ГЛАСАЊЕ.

Члан 55.

Бирачи могу гласати сваки само један пут, само лично, само на гласачком месту у својој

општини, у којој су и бирачку карту извадили, и само за утврђене кандидатске листе, за коју листу који хоће.

Члан 56.

У изборном округу гласачко место биће у свакој општини, у згради општинског суда.

У Београду ће бити гласање по квартовима на шест места, у Нишу и Крагујевцу на по два места.

Ако је зграда општинскога суда неугодна, или ако се гласање у општини врши на више места, онда ће се избор извршити у школској или другој згради, коју општински суд зато одреди.

Место, где ће се гласати, и зграда, у којој ће се гласати, општински ће суд обзнанити најмање на десет дана пре дана избора.

Члан 57.

Свака зграда, у којој се гласање врши, мора имати ограђену авлију која се може затворити.

Члан 58.

На свакоме месту где се врши гласање биће образован бирачки одбор, састављен од једног општинског одборника, којег је општински одбор изабрао, од по једног представника сваке кандидатске листе, и једног судије, судског чиновника или правника. (Чл. 91. Устава).

Судија, судски чиновник или правник, или онај, који га буде заступао, биће председник бирачког одбора.

Члан 59.

Најдаље до 20. августа ове године, Државни Одбор у Београду одредиће за свако гласачко место по једног судију, судског чиновника, или правника. У недостатку правника Државни Одбор одредиће заступнике из лица, која су свршила који факултет или коју вишу школу.

Само у ванредном и непредвиђеном случају, кад би Државним Одбором одређени председник бирачког одбора био спречен да дође, замениће га председник општине или његов заступник.

Члан 60.

Тако исто, најдаље до 10. септембра ове године, општински ће одбор одредити једног свог одборника за члана бирачког одбора и једног одборника, који ће овоме бити заменик.

Члан 61.

13. септембра у 8 сахати пре подне сви чланови бирачког одбора, као и њихови заменици, састаће се у згради где ће бити гласање, и ту ће примити од општинског суда на реверс потребан број кутија и сандучића с куглицама, азбучне спискове бирача, књигу за уписивање гласача, књигу за вођење записника, и остало што му треба.

Кутије ће прегледати, увериће се да су празне па их онда са сви три кључа затворити и запечатити. Један ће кључ узети председник бирачког одбора, други општински одборник, а трећи представник дотичне кандидатске листе.

На свакој кутији споља прилепиће се листе кандидата обе врсте (чл. 42. овог изборног реда).

Затим ће се тако уређена кутија наместити на засебном столу у онај положај, у којем ће бити сутра дан при гласању, а према столу за којим ће седети чланови бирачког одбора.

Члан 62.

Кад бирачки одбор буде све ово урадио и буде изабрао потребан број писара и других помагача, и у опште припремио све, што ће му сутра дан за примање гласова требати, он ће о свему томе направити записник тога свог првог састанка, у коме ће нарочито означити број сваке кутије, и кандидатску листу која уз њу иде, као и да су све кутије у исправном стању и празне.

Овај ће записник потписати сви чланови бирачког одбора, при чему је слободно ставити и одвојено мишљење или примедбе.

Затим ће чланови бирачког одбора изићи из гласачке собе, закључати је и кључ ће узети председник одбора.

Најзад, бирачки ће одбор одредити стражу, која ће зграду, у којој ће бити гласање, преко ноћ чувати.

Члан 63.

14. септембра у 6 сахати пре подне састаће се бирачки одбор у згради за бирање пред вратима гласачке собе, отвориће је и ући у њу. И кад се увери, да су кутије и сандучићи с куглицама и све остало у реду, онда ће саставити записник у

коме ће нађено стање потврдити. Тај ће записник потписати сви чланови бирачког одбора, па ће се онда отпочети примање гласова.

Члан 64.

О одржању реда за време гласања стара се председник бирачког одбора. У случају потребе председник је овлашћен да тражи помоћ од општинске или државне власти, и она је дужна одазвати се његовом позиву. Чланови одбора, који мисле да то није потребно, имаће права да забележе у записнику своје мишљење.

Члан 65.

За цело време гласања морају најмање три члана бирачког одбора заседавати за бирачким столом. Међу овом тројицом мора увек бити председник бирачког одбора или општински одборник, који је члан бирачког одбора, или овога заменик.

Члан 66.

Ако ко од представника кандидатских листа ма по каквој потреби оде са биралишта, а не остави заменика, онда ће се избор продужити и без њега.

Члан 67.

Нико не може ступити оружан на биралиште, сем кад то захтева потреба, предвиђена чланом 64.

Члан 68.

У собу где се гласа пуштаће се редом пет по пет бирача.

Члан 69.

Сваки бирач кад уђе у собу за гласање треба да преда своју бирачку карту председнику бирачког одбора. Председник, пошто се увери да је на карти записано оно име које је и у бирачки списак уведено, задржаће карту на столу. А у исто време писар ће записати у један нарочити списак гласача : име бирача и број под којим је он записан у бирачком списку.

За овим ће председник дати гласачу две куглице, једну белу и једну црвену. Гласач, кад прими куглице, узеће ону белу у десну руку и затворити је, па са тако затвореном руком прилазиће редом свакој кутији, и у сваку онако затворену руку завлачити и опет затворену извлачити; а куглицу ће спустити у ону кутију на којој је прилепљена она листа кандидатска за коју он хоће да гласа. Кад и из последње кутије извуче руку, он ће је онда пред свима отворити тако, да сваки може видети да куглице у њој више нема и да је бирач гласао. Кад то сврши, гласач ће, враћајући се назад, узети црвену куглицу у десну руку и, почевши од последње кутије, гласаће на исти начин и за посланике са нарочитим условима који су записани на листи под II.

У варошима и двема сеоским општинама које за себе бирају посланике гласаће се само куглом једне боје. Председник или један од чланова бирачког одбора казаће гласно, кад бирач дође до које кутије, коју кандидатску листу представља та кутија.

Кандидатске листе не смеју се казивати по именима појединих партија но само по првим именима под I. и II. на дотичним листама. Ако је бирач неписмен, на захтевање његово председник или један члан одбора прочитаће му сва имена на листи. Не учини ли се ово, сваки члан има право да то примети, и кад се гласање сврши да и у записник забележи као протест против неправилног поступања одборовог.

Члан 70.

Чим је који бирач гласао дужан је уклонити се са биралишта.

За биралиште сматра се зграда, у којој се гласа, и авлија њена.

Члан 71.

Бирачки одбор не може ником закратити да гласа, који је уписан у бирачки списак и покаже бирачку карту

Члан 72.

У варошима и двема сеоским општинама, које бирају по једног посланика, листе ће се звати именом онога лица, које је на њима записано и за посланика предложено. У варошима, које бирају више од једног посланика, листе ће се звати по имену лица, које је на њима прво записано. А у изборним окрузима листе ће се звати од један пут и по имену оног лица, које је на њима прво записано под I., и по имену онога лица, које је на њима прво записано под II.

Члан 73.

Никаква власт ни у ком случају не може узети бирача на одговор за глас који он на избору да, и да каже за кога је гласао.

Члан 74.

Гласање траје непрекидно цео дан до 6 сати после подне. Само у случају нереди може се избор прекинути за време док се ред не поврати. Повод нереди и време за које је избор морао да буде прекинут забележиће се у записник.

У 6 сати затвара се авлија и нико се више неће у њу пуштати. Али продужиће се и даље примање гласова од оних бирача, који се буду затекли у авлији све док они сви не буду изгласали, па ма докле то трајало. Ако је због нереди гласање морало да буде прекинуто дуже од једног сахата, за толико ће се доцније од 6 сати престати са пуштањем гласача на биралиште.

Члан 75.

За све време гласања водиће се записник о свему што се буде десило и што ма који од чланова бирачког одбора буде нашао за вредно да се забележи. Сви чланови одбора морају се потписати на записнику, али ће моћи одвајати мњење и стављати своје примедбе.

IX.

ЗАКЉУЧАК ГЛАСАЊА И СРЕЂИВАЊЕ ИЗБОРНОГ ПОСЛА НА ГЛАСАЧКИМ МЕСТИМА.

Члан 76.

Кад се сврши гласање одмах ће се закључати и запечатити сандучићи, из којих је председник

вадио куглице и давао их бирачима. Кључ ће остати код председника.

Члан 77.

Затим ће се пребројати по гласачком списку и по бирачким картама, колико је свега бирача гласало. Тај ће се број записати словима на дну гласачкога списка, па ће се испод тог потписати сви чланови бирачког одбора.

Члан 78.

Кад се то изврши забележиће се у записнику у које је доба гласање закључено, колико је свега бирача гласало према гласачком. списку и према бирачким картама, као и све остало што се односи на ток избора а раније није забележено. Сви чланови бирачког одбора потписаће се, а сваки од њих има право да одвоји мњење и да стави примедбе.

Члан 79.

После свега овога приступиће се отварању кутија и бројању куглица.

Прво ће се отворити једна кутија и из ње изручити све куглице у један суд.

Председник бирачког одбора, пред свима члановима одбора, најпре издваја беле куглице од црвених и меће их у други један суд. Затим пребројава прво беле куглице. Чим одброји 100 он их предаје члану одбора општинског да их и он одброји, а овај их предаје дотичном представнику кандидатске листе, те их и он по трећи пут изброји. Тако бива са сваком стотином, док не буду

избројане све куглице једне боје. На тај исти начин пребројавају се после и црвене куглице.

Затим се одмах у записнику забележи словима: број кутије, за коју је кандидатску листу та кутија примала гласове, и колико је у њој било куглица белих, а колико црвених. Сви чланови бирачког одбора потписаће ову забелешку.

На овај начин пребројаће се куглице и у осталим кутијама.

Кад се све ово сврши, записник ће се закључити и потписати од свију одборника, а поред тога и општинским печатом утврдити. Одвојена мињења и примедбе о раду одбора и овде су дозвољена.

За овим ће се записник, гласачки списак и азбучни бирачки списак, метути у један завој, и под општинским печатом адресирати главном окружном, односно варошком, бирачком одбору.

Пошто се све ово сврши одбор ће изаћи из бирачке собе, ову закључати и поставити стражу да чува собу преко ноћ, а кључ од собе председник ће чувати код себе.

Те ноћи постављена стража неће никога, па ни председника општине, пуштати у ову собу ни под каквим изговором.

Члан 80.

15. септембра у 8 сати пре подне сви чланови бирачког одбора састају се пред вратима бирачке собе, отварају је и улазе у њу.

Пошто се увере да је све онако у реду како је било остављено, вратиће сав изборни материјал

општинском суду и од њега узети натраг реверс. Затим ће председник узети завој спремљен за главни бирачки одбор и кренути се заједно са општинским одборником, чланом одбора бирачког, на пут, да га преда на надлежно место.

Члан 81.

Бирачки одбор у варошима и у два сеоским општинама, које бирају по једног посланика, биће састављен: од једнога судије месног или најближег Првостепеног Суда, одређеног коцком, председника општинског суда и по једног представника сваког кандидата.

Овај ће одбор, пошто буде избројао гласове, објавити одмах, према члану 94. Устава, резултат избора.

Ако је који од кандидата добио апсолутну већину гласова, одбор ће му одмах издати посланичко пуномоћство. Ако пак нико није добио такву већину, он ће, објављујући резултат избора, заказати у исто време нов избор за 20. септембар.

Х.

ГЛАВНИ БИРАЧКИ ОДБОРИ, ЗАВРШНО СРЕЂИВАЊЕ ИЗБОРНОГ ПОСЛА И ПРОГЛАШАВАЊЕ ПОСЛАНИКА У ИЗБОРНИМ ОКРУЗИМА И ВАРОШИМА КОЈЕ БИРАЈУ ВИШЕ ОД ЈЕДНОГ ПОСЛАНИКА.

Члан 82.

15. септембра у 8 сати састаће се главни бирачки одбор за сваки изборни округ у окружном месту изборнога округа, и за сваку варош што

бира више од једнога посланика, у самој тој вароши, у згради и соби нарочито за то припремљеној.

У томе ће одбору председавати један од чланова Државнога Савета или Касационога Суда, одређен коцком; а његови су чланови један члан Апелационога Суда или председник Првостепенога Суда, одређен такође коцком, председник месног општинског суда или његов заступник, и по два представника сваке бирачке листе.

Одређивање коцком председника бирачког одбора и његовог члана судије извршиће Државни Одбор.

Овај ће одбор одређивати и заменике истим лицима, ако се на ком месту потреба за то укаже.

Целокупан састав ових одбора биће објављен у службеним новинама најдаље до 1. септембра.

Члан 83.

Председници и чланови месних бирачких одбора, који носе изборна акта главном бирачком одбору, пријављиваће се овом и предавати му своје записнике, бирачке спискове и спискове гласача чим стигну у место, где се он налази.

О предаји и пријему тих изборних акта саставиће се кратак протокол, који потписују сви чланови главног бирачког одбора, и председник, и члан месног одбора, који су их донели.

Члан 84.

Ако на дан 14. септембра због нереда, или из буди каквог другог узрока, гласање не буде из-

вршено на једном или на више гласачких места, главни бирачки одбор наредиће одмах, да се на свима тим местима изврши гласање 20. септембра. На овом гласању поступаће се у свему онако, као и при гласању од 14. септембра.

Али ако се и овога пута на неким гласачким местима не изврши гласање, главни ће бирачки одбор, ако је то случај на мање од једне трећине гласачких места, свршити, свој посао не водећи рачуна о том неизвршеном гласању. Ако је се на против то догодило на више од једне трећине гласачких места, сматраће се као да се нису могли извршити избори за дотични бирачки округ или варош.

У оваком случају скупштина, кад се састане, решиће, да ли ће се, у дотичном изборном телу, поново извршити гласање на свима гласачким местима, или опет само у онима, у којима није извршено.

Члан 85.

Главни бирачки одбор прегледаће сва изборна акта која су му предана, донеће своје оцене о одвојеним мњењима и примедбама унесеним у записнике и ставити, ако нађе за потребно, своје примедбе односно тока избора на разним гласачким местима.

Члан 86.

За тим ће одбор пребројати и сабрати, према гласачким списковима и према записницима о броју куглица, нађених у кутијама на сваком гласачком

месту, колико је свега бирача гласало. Ако се нађе разлика између броја гласача по гласачким списковима, и броја куглица по записницима, узео се број гласања према списковима и према њима ће се пребројати целокупан број гласача.

У варошима, које бирају више од једног посланика, тај ће се број гласача поделити бројем посланика које варош има да избере, да би се добио количник гласова према ком се свакој листи одређује сразмеран број посланичких места. У изборним окрузима, који имају да изберу и посланике са општим и посланике са нарочитим уставним условима (чл. 96. и 100. Устава), количник ће се на исти начин изнаћи посебно за посланике кандидоване под I. и посланике кандидоване под II.

После тога одбор ће пребројати, такође по изборним актима која су му достављена са свију гласачких места, колико је гласова добила свака кандидатска листа за се.

Члан 87.

Пошто сав овај посао буде свршен, главни ће бирачки одбор одредити, колико посланичких места добија која кандидатска листа, и који су кандидати изабрани за посланике, радећи при томе на овај начин :

Свакој ће се листи кандидатској дати толико посланичких места, колико се пута количник садржи у гласовима које је она добила. А у свакој листи количник ће се придавати најпре кандидату на челу листе, па затим осталим кандидатима у реду, у ко-

јем су назначени, док се не исцрпе њезино право на посланичка места.

У изборима окружним рачун ће се овај извршити одвојено за кандидате под I. и под II.

Ако се по томе рачуну не добије толико посланика, колико има да избере дотични изборни округ или варош, посланичка места која преостану разделиће се између листа, које имају бројеве или остатке гласова најближе количнику. Ако ти бројеви или остаци буду једнаки на више листа, решиће коцка, од које ће се листе узети посланик.

Члан 88.

Чим буде готов са тим послом, одбор ће одмах објавити резултат избора и издати пуномоћства изабраним посланицима.

Све се пак ово мора свршити, ако није било накнадно наређених избора, најдаље до 18. септембра у вече, а у другом случају, до 23. септембра у вече.

Формулар пуномоћства прописаће министар унутрашњих дела.

Члан 89.

О целом овом раду главни бирачки одбор ће водити тачан записник, из кога ће се моћи видети како се што редом појавило и решило све оно, што је напред одређено да се испита и реши. Нарочито ће у записнику бити поименце наведено: колико је било свега кандидатских листа, која су лице на којој листи предложена, колико је свега гласова која листа добила, и која су лица из које

листе, оглашена за посланике, добила пуномоћства. На записнику ће се морати потписати сви чланови главног бирачког одбора, али ће сваки имати право да одвоји мњење и да стави примедбе.

Члан 90.

Овако спремљен и потписан записник послаће се сутра дан са свима прилозима и свим изборним актима, што их је главни одбор добио са разних гласачких места, Народној Скупштини, преко министра унутрашњих дела.

У исто време послаће одбор службеним (српским) новинама кратак извештај о резултату избора.

Члан 91.

Све жалбе против избора шаљу се Народној Скупштини било непосредно, било преко министра унутрашњих дела. Жалбу може поднети сваки бирач и министар унутрашњих дела.

Члан 92.

Они, који буду изабрани на више места за народне посланике, имаће да се изјасне, најдаље за три дана пошто им Скупштина потврди избор, за које се место за посланика примају, Ако то не учине Скупштина ће их огласити за посланика оних места, где су добили највећи број гласова, и решиће да се остала њихова места попуне на начин изложен у члану 93. овог изборног реда.

У томе истом року од три дана, рачунајући од дана кад је скупштина потврдила избор, имаће да се изјасне да ли се примају посланичког мандата

они државни чиновници, који према чл. 99. Устава не могу бити народни посланици и у исто време задржати своје положаје у државној служби. Ако то не учине, сматраће се да су се примили да буду народни посланици.

Члан, 93.

Ако ма којим случајем остане које посланичко место празно, оно ће се попунити лицем које је на реду у оној кандидатској листи, из које је био посланик којег место има да се попуни. Ову ће понуду извршити сама Скупштина најдаље за пет дана од како је се место упразнило, и о томе ће одмах известити владу. Ако су сва лица из те листе исцрпена, или ако их нема довољно да могу попунити сва празна посланичка места, као и ако је празно једно посланичко место у оним варошима које не бирају више од једнога посланика, онда ће се празно посланичко место попунити новим избором у дотичноме изборном месту, који се мора извршити најдаље у року од месеца дана.

За накнадне ће изборе вредити исти бирачки спискови, који су састављени за изборе од 14. септембра. Али, ако Народна Скупштина то захте, министар унутрашњих дела ће наредити, да се приступи исправци бирачких спискова у року, који је Скупштина одредила.

Члан 94.

Народни посланици имају се са својим пуномоћствима наћи у месту, у које је Краљевим указом Скупштина сазвана, још у очи дана сазива,

како ће на дан сазива отићи у Скупштину и предати своја пуномоћства.

Члан 95.

Сваки народни посланик добиће из државне касе дневницу од 12 динара. Који не живе у месту где је скупштина, добиће и накнаду путног трошка.

Члан 96.

Чланови главних бирачких одбора, чланови бирачких одбора по варошима и два сеоским општинама, које бирају по једног посланика, и чланови одбора по свима гласачким местима, добијају из државне касе дневницу и накнаду путног трошка као и народни посланици. Али председници и чланови општинскога одбора, кад су чланови бирачког одбора у својој општини, сва лица која примају плату из државне касе, кад су такође чланови бирачког одбора у својој општини, и сви представници кандидатских листа, неће добијати никакву дневницу из државне касе.

Члан 97.

Пошто скупштина прегледа пуномоћство и реши све жалбе и појављена питања, вратиће министру унутрашњих дела све бирачке спискове, да их он пошље општинама којима који припадају; а остала изборна акта чуваће се заједно са скупштинским актима.

XI.

К А З Н Е

Члан 98.

Сваки орган општинске или државне власти, који пренебрегне, или одрече да изврши на време дужности које су му овим законом наложене, казниће се затвором од 15 дана до три месеца и новчано од 20 — 300 динара, изузев случајеве, за које следећи чланци или кривични закон теже казне прописују.

Члан 99.

Лице, коме је овим законом наложено, или коме се повери да ради на састављању бирачких спискова, па на захтевање неће да упише у бирачки списак кога треба уписати, казниће се затвором од једног до шест месеца или новчано 50 — 500 динара.

Тако ће се казнити и онај, који знајући да није могао бити у бирачки списак уведен а уведен је, или који је правилно уведен али је доцније изгубио бирачко право, ако би, користећи се тиме, бирачку карту извадио и гласао.

100.

Ко се послужи туђим или лажним исправама, или лажним сведоцима, да себе или другог у бирачки списак уведе, а зна да он или онај други бирачког права нема, или да се из бирачког списка избрише онај који то право има, казниће се затвором од 3 месеца до године дана.

Тако ће се казнити и они, који направе или помогну да се направе или набаве лажне исправе и лажни сведоци, а и сами лажни сведоци.

Члан 101.

Ако свештеник или који општински или државни чиновник не да коме тражену, и за изборно право потребну исправу, казниће се новчано од 20 до 100 динара.

А ако исти орган власти изда коме лажну исправу, казниће се затвором од 6 месеца до 2 године.

Члан 102.

Скупљач порезе, који не прими од грађанина разрезану порезу, кад му је овај за себе или за другога донесе, или је прими а не изда му признаницу, или изда признаницу за последње полгође онда кад овај за ранија полгођа није порез платио, казниће се новчано од 20 — 100. динара. А ако би издао лажну признаницу, казниће се затвором од 6 месеца до 2 године.

Члан 103.

Ко после закључених бирачких спискова или после закљученог издавања бирачких карата (чл.34 и 38.) учини или припомогне да се учини каква промена у списковима, било у дописивању или брисању бирача, или у издавању бирачких карата, казниће се затвором од 1 месеца до године дана, и новчано од 100 до 1000 динара.

А ако ко таком променом уврсти у бирачки

списак некога, који нема бирачко право, или избрише некога који то право има, казниће се удвојеном казном.

Члан 104.

Они, који насиљем или претњама спрече једног или више грађана да употребе своје бирачко право, казниће се затвором од једног месеца до 2 године.

Члан 105.

Ко бирачу да или обећа поклон, да га приволи: да потпише или да не потпише кандидатску листу, или да већ дати потпис на исту опорече, или да за извесну кандидатску листу гласа или не гласа, казниће се затвором до једне године или новчано од 20 до 500 динара.

Тако ће се казнити и бирач, који за то прими било поклон, било обећање поклона.

Члан 106.

Ко бирача силом или претњом принуди, да учини нешто од онога, што је побројано у члану 105., казниће се затвором до 5 година и новчано од 100 до 1000 динара; а ако је то извршено злоупотребом своје власти, онда ће се казнити највећом мером ове казне.

Претња је онда, кад се њома угрожава да ће се бирачу или блиским члановима његове породице учинити дело, које се законом казни као злочин или преступ.

Члан 107.

Полициски чиновници и официри у дејствителној служби, ако би истицали кандидате за посланике, или би иначе утицали на састављање кандиндатске листе, да се казне губитком службе или чина.

Члан 108.

Као учиниоци дела побројаних у чл. 104., 105. и 106. казниће се и они, који су дали средства или помогли да се једно од горњих дела учини.

Члан 109.

Бирач, који би ма на који начин, на једном или на више места извадио више од једне бирачке карте, казниће се новчано од 50 — 500 динара; а ако је на једном месту више од један пут у једном избору гласао, или је на више места гласао, казниће се и затвором до 6 месеца.

Члан 110.

Онај, који би другоме дао своју карту да гласа и овај је и гласао; као и онај, који би место другога по његовој бирачкој карти гласао, казниће се затвором од 6 месеца и новчано од 100 до 100 дин.

Члан 111.

Бирач, који неће да гласа у сваку кутију, или који гласа јавно, или који ма на који начин намерно повреди тајност при давању гласа, казниће се новчано до 200 динара.

Члан 112.

Уз одређене казне у члану 105., 106. и 107. кривци ће се осудити и на губитак права бирања посланика најмање за 3 а највише за 6 година.

Кад год казна губитка права на бирање посланика иде уз казну затвора, време за њу, на које је кривац осуђен, рачунаће се од дана издржане или опрштене казне затвора.

Члан 113.

Бирач, који се буде при гласању непристојно понашао или, пошто је гласао, неће на опомену председника бирачког одбора да се уклони из зграде у којој је гласање, казниће се затвором до 40 дана или новчано од 10 до 300 динара.

Тако ће се казнити и онај, који без бирачке карте ступи на гласачко место, па, надлежно опоменуто, неће да се уклони.

Члан 114.

Ко увреди бирачки одбор, или кога члана његовог, казниће се затвором од 15 дана до 6 месеца.

Члан 115.

Ко делом нападне на бирачки одбор, или на кога члана његовог, казниће се затвором од 3 месеца до 2 године, ако дело не би било такво, које се по казненом законнику и већом казном казни.

Члан 116.

Ко на гласачко место дође с оружјем казниће се затвором до 3 месеца.

Под оружјем разуме се свако оруђе или ствар која се доноси ради напада.

Члан 117.

Ко на биралишту виком или исмевањем, или изношењем неистинитих вести противу кандидата или ког бирача, буде кварео ред или мир у гласању и раду око тога, казниће се затвором до 40 дана.

Бирачки одбор моћи ће такво лице и силом уклонити са биралишта.

Члан 118.

Ако кривице означене у чл. 115. и 116. учине њих више заједно, онда ће за свакога бити казна од 3 месеца до 2 године затвора.

Члан 119.

Ко намерно повреди, уништи или однесе ма какву исправу о изборима или ма какав предмет који за изборе служи, или поквари број гласова додавањем, одузимањем или мешањем куглица, или и друкчије, казниће се затвором од 1 — 5 година и губитком грађанске части.

И покушај се овде казни.

Овако ће се казнити и стражар који је по члану 79. одређен да чува изборну зграду, ако намерно или из небрежења допусти да ко из исте зграде учини које од напред речених дела.

Члан 120.

Чланови бирачког одбора, или одређени писари, или помогачи, којима је саопштено да су изабрани

и тога се примили, ако не дођу на ову своју дужност у одређено време, а не могу да оправдају свој изостанак, или дошав напусте своју дужност, или неће да потпишу записнике о изборноме раду, казниће се новчано од 50 — 500 динара.

Но правник, или његов заступник, који није државни чиновник, казниће се за изостанак само тада, ако у року од 3 дана, откада је надлежно извештен да је на ову дужност одређен, не јави да не може на дужност отићи.

Члан 121.

Чланови бирачког одбора казниће се затвором од 1 — 6 месеца у овим случајима :

1, Ако са знањем дозволе да гласа неко кога у азбучном списку нема а не поднесе судско решење да треба да буде у списак уведен; или онеме, који дође да гласа место другога, или онеме, који је већ гласао;

2, ако без оправданог узрока скрате време примања гласова или га продуже;

3, ако промене место гласања, које је надлежно било одређено и објављено.

Члан 122.

Ко намерно води списак гласача или изборне записнике нетачно, или би у њима чинио исправке и уметке пошто су они већ потписани, казниће се затвором од 6 месеца до 2 године.

Члан 123.

Ко без позива председника бирачког одбора нареди или без наредбе доведе оружану силу на биралиште, казниће се затвором од 1 — 5 година и новчано од 500 — 2000 динара.

Члан 124.

Дела, која су овде предвиђена а казнила би се и по казненом законнику, и то строжом казном, и дела, која овде нису предвиђена а предвиђена су у казненом законнику казниће се по казненом законнику.

Члан 125.

Дела, која се по овом закону не казне више од 6 месеца затвора или новчано више од 500 динара, застаревају за шест месеца; а сва остала застаревају за годину дана.

Члан 126.

Све кривице, које су у овом закону предвиђене а десиле би се на биралишту, бирачки ће одбор описати у своме записнику с означењем имена криваца.

Главни бирачки одбор, пошто сврши свој рад, извешће све те кривице из записника бирачких одбора и доставити окружном суду, односно суду вароши Београда, који ће их преко државног тужиоца извидети и у првом степену пресудити.

Члан 127.

Редовни ће судови извиђати и судити дела, која се по овоме закону казне, и онда ако су учиниоци војна лица.

Члан 150.

Овај закон почеће важити од дана кад га Краљевски Намесници потврде.

Препоручујемо свима нашим министрима да овај закон обнародују и о извршењу се његовом старају, властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

У Београду 26. априла 1889. год.

Јов. Ристић с. р.

К. С. Протић с. р.

Ј. Вели-Марковић с. р.

(М. П.)

*Видио и ставио државни печат,
чувар државног печата,
Министар правде,
Гл. Гершић с. р.*

*Председник министарског савета,
министар иностраних дела,
ђенерал,*

С. Грујић с. р.

Министар грађевина,

П. Велимировић с. р.

Министар финансије,

д-р. М. В. Вујић с. р.

Министар

просвете и црквених дела,

Св. Милосављевић с. р.

Министар правде,

Гл. Гершић с. р.

Министар

народне приереде,

Ст. Р. Поповић с. р.

Министар

унутрашњих дела,

К. С. Таушановић с. р.

Министар војни,

шковник,

Д. Ђурић с. р.

4

ПРЕГЛЕД НОВИХ КЊИГА

1. КОРЕКЦИЈЕ
Џонатан Френзен
Београд: Дерета, 2021.
2. РАСКРШЋЕ
Џонатан Френзен
Београд: Дерета, 2021.
3. МОЈ ЖИВОТ С БЕГБЕДЕОМ
Биљана Вилимон
Београд: Дерета, 2022.
4. ГЛАСОВИ ИЗ ПОДЗЕМЉА
Мирослав Радошевић
Београд: Дерета, 2021.
5. ПРИЧАЈ, СЕЋАЊЕ!
Владимир Набоков
Београд: Дерета, 2022.
6. АНЂЕОСКИ ВРТ
Дејвид Хјусон
Београд: Дерета, 2022.
7. ЕВА СПАВА
Франческа Меландри
Београд: Дерета, 2022.
8. ОБЕЋАЊЕ
Дејмон Галгут
Београд: Дерета, 2022.
9. КРУГ ДВОЈКЕ:
(НЕ)ЉУБАВНА ПРИЧА ЈЕДНЕ ИЗГУБЉЕНЕ ДЕВОЈЧИЦЕ
Маша Ребић
Београд: Дерета, 2022.
10. НА КРАЈУ БАЛАДЕ
Ен Грифин
Београд: Дерета, 2021.
11. КУЋА НА НАСИПУ
Данијела Раимонди
Београд: Дерета, 2022.

12. ОСТАЦИ СВЕТА
Игор Маројевић
Београд: Дерета, 2022.
13. СЛИКАР ПРОЛАЗНОГ СВЕТА
Казуо Ишигуро
Београд: Дерета, 2019.
14. ПЧЕЛИЊИ ЖАМОР
Софија Сеговија
Београд: Дерета, 2022.
15. ГРИМИЗНА БАШТА
Ненад Каран
Београд: Дерета, 2021.
16. СУЗНИ КРОКОДИЛ
Милош Црњански
Београд: Дерета, 2021.
17. МЕНУЕТ У ШЕЈТАНОВИМ ПАПУЧАМА
Милица Милетић
Београд: Дерета, 2021.
18. БОГ И РОКЕНРОЛ
Арсеније Јовановић
Никшић: Манастир Острог; Цетиње: Светигора, 2012.
19. КЛУБ ИСТИНСКИХ СТВАРАЛАЦА
Милан Трпковић
Београд: Фабрика књига, 2022.
20. КАД ТЕ БОГ РИТНЕ У СТОМАК: РЕКОНСТРУКЦИЈА
Илдико Ловаш
Београд: Фабрика књига, 2021.
21. КОНЦЕРТ ЗА ОБОУ
Ненад Величковић
Београд: Фабрика књига, 2021.
22. ЗЛОМОВИНА: 99 ПАМФЛЕТА
Виктор Иванчић
Београд: Фабрика књига; Пешчаник, 2021.

ПРЕПОРУЧУЈЕМО

1. Георг Брандес: **ФРИДРИХ НИЧЕ: АРИСТОКРАТСКИ РАДИКАЛИЗАМ: СА НИЧЕОВИМ ПИСМИМА ГЕОРГУ БРАНДЕСУ** / Лозница: Карпос, 2022.

Преузето са сајта:

<http://karposbooks.rs/shop/novo/fridrih-nice-aristokratski-radikalizam-sa-niceovim-pismima-georgu-brandesu-georg-brandes/>

„Израз *аристократски радикализам* који користите веома је добар. То је, дозволите да кажем, најпааметније што сам до сада прочитао о себи.

Скоро да се не усуђујем да замислим колико далеко је овај начин размишљања одвео моје мисли, и докле ће их још одвести. Но постоје путеви који не дозвољавају човеку да се врати, и онда идем напред јер *морам* напред.

Како са своје стране не бих нешто занемарио што Вам може олакшати приступ мојој пећини, тј. мојој филозофији, мој ће лајпцишки издавач да Вам пошаље све моје раније списе *en bloc*. Посебно Вам препоручујем да прочитате њихове нове предговоре (јер сви су поново издати). Ти предговори ће, ако се читају један за другим, бацити нешто светла на мене под претпоставком да нисам мрачан сам по себи као *obscurissimus obscurorum virorum*. То би се наине могло замислити.”

Ваш Ниче. Ница, 2. децембра 1887.

Георг Брандес (1842–1927), дански књижевни критичар и теоретичар, идеално је оличење онога што је Ниче назвао „слободним духом”: писао је на данском, шведском, немачком, пропутовао целу Европу, живео више година у Берлину. За многе писце као што су Ибзен, Стриндберг, Томас Ман, Толстој, Артур Шницлер, Хуго фон Хофманстал и Фридрих Ниче, био је културни посредник и откровитељ. Написао је низ биографија (Кјеркегора, Ласала и других), као и безброј књижевних, историјских и политичких есеја и путописа. Важи за једног од духовних предака оне смирености без јаких предрасуда која често карактерише либералну духовну климу у Скандинавији.

„Георг Брандес (1842–1927) је – ни мање, ни више – открио Ничеа. Овај у своје време славни и поштовани европски слободни дух из Копенхагена је као први указао на значај до тада непознатог филозофа – толико трезвено и јасно да његов есеј о Ничеу с краја 19. века, са писмима које му је Ниче слао пред крај

живота, и данас завређује подједнаку пажњу и незаобилазни је прилог за Ничеову биографију и историју рецепције његове мисли.”

Клаус Бонен

2. Жорж Корм: **ЕВРОПА И МИТ О ЗАПАДУ: КОНСТРУИСАЊЕ ЈЕДНЕ ИСТОРИЈЕ** / Лозница: Карпос, 2021.

Преузето са сајта: http://karposbooks.rs/shop/novo/evropa-i-mit-o-zapadu/?_rstr_nocache=rstr39764994962f234d

„Појам Запада, данас више него јуче, када је изазивао препирке међу Европљанима, више није ништа друго до празан, искључиво геополитички концепт, без садржаја који обогаћује живот духа и изградњу боље будућности. Америчка политичка култура присвојила је тај појам и користила га тако интензивно за време Хладног рата да више, изгледа, не може да одустане од њега. У Европи, будући да су се старе и страховите филозофске, мистичке и националистичке расправе, које су се биле поларизовале поводом тог емоцијом оптерећеног термина, данас смириле, овај се концепт употребљава са уживањем како би се потврдила његова митолошка функција другости која је јединствена у односу на све што је изван оквира Запада и осећања моралне надмоћности којој остатак света мора да се прилагоди.

Исто тако, може се мислити да је виталност Европе условљена актуелним окамењеним канонима западњаштва. Зато што Европа културе, креативности, инвентивности, Европа уметности, префињености, филозофске мисли и знатижеље према свету, Европа какву ћемо овде покушати да појмимо, није у истинском сродству са актуелним појмом Запада, који више није ништа до географски и служи циљевима империјалне моћи. Због тога ће неки читаоци можда оценити ове странице као западофобне, док ће их неки други, изван Запада, можда сматрати превише еврофилним. Читалац ће о њима судити након што са мном буде покушао да на другачији начин прочита историју Европе, у њеној заједничкој унутрашњој динамици и у њеним односима са светом на остала четири континента.”

Жорж Корм је либански историчар, културни антрополог и економиста. Рођен је 1940. године у Александрији. Докторирао је на Правном факултету у Паризу 1969. године, а дуго година је био професор у Бејруту, као и либански министар финансија и финансијски консултант за бројне међународне институције. Аутор је преко 15 књига и специјалиста је за тему Блиског истока. Књиге су му превођене на више европских језика.

3. Кнут Хамсун: **ПОД ЈЕСЕЊОМ ЗВЕЗДОМ** / Београд: Лом, 2021.

Преузето са сајта:

<https://lombooks.com/shop/h/hamsun-knut/pod-jesenjom-zvezdom/>

У периоду свог стваралачког успона, Кнут Хамсун написао је роман *Под јесењом звездом* (1906), а затим и наставак *Луталица свира на сордини* (1909), који су овде објављени у једној књизи.

Хамсун је тада пунио педесет година и налазио се на животной прекретници, што је и тема овог вишеслојног дела о луталици по имену Кнут Педерсен (Хамсуново право име), чија је младост неповратно прошла.

Он одлучује да побегне од живота у граду и врати се у природу и самоћу, не откривајући никоме своје право порекло. Радећи физичке послове на сеоским имањима упознаје разне људе, а на једном од њих се и заљубљује у госпођу Фалкенберг, нордијску Мадам Бовари.

Уз његов последњи роман *Круг се затвара*, *Под јесењом звездом* је у самом врху обимног Хамсуновог опуса.

4. Томас Бернхард: **КРЕЧАНА** / Београд: Лом, 2021.

Преузето са сајта: <https://lombooks.com/shop/nekategorizovano/krecana/>

Кречана (1970), трећи роман Томаса Бернхарда, одмах је привукао пажњу не само оштре књижевне критике већ и захтевне читалачке публике, наметнувши се тако као једно од важних дела неопходних за потпуно разумевање бернхардовске поетике. На велики публицитет романа утицала је награда Георг Бихнер, најпрестижније књижевно признање на немачком говорном подручју, која је те године додељена Бернхарду. *Кречана* је најрадикалније, формално најконсеквентније и естетски најуспелије дело које је Бернхард дотад написао. Ригорозност и неумољивост наративне технике овде достиже свој врхунац и обликује не само дух романа већ и Бернхардово писање. У овом роману први пут се појављује тема која ће играти проминентну улогу у каснијим делима – разрађивање и записивање студије коју Бернхардов јунак има у глави постоји у глави, али није способан да је стави на папир. *Кречана* је портрет окрутности свакодневног живота, ужаса рутине и њеног разорног дејства на људски ум.

„Сви ти милиони идеја, рекао је, које сам имао и које сам заборавио, и то у трену заборавио. Могао бих да населим огроман град мисли са свим тим својим изгубљеним идејама, да га одржавам у животу, читав један свет могао би да живи од свих тих мојих изгубљених мисли, без сваке сумње, читава историја човечанства могла би да живи од свих тих мојих изгубљених мисли.”

5. Срђан Ваљаревић: **ФРИЦ И ДОБРИЛА** / Београд: Лагуна, 2022.

Преузето са сајта:

https://www.laguna.rs/n5389_knjiga_fric_i_dobрила_laguna.html

После двадесетак година проведених у Швајцарској, у малом месту Рајнфелдену близу Базела, Добрила и Гојко и њихов син Мате вратили су се у домовину, у Београд. Купили су стан од четрдесет квадрата на Коњарнику, уселили су се и ту мирно живе. Једна соба, кухиња са трпезаријом и купатило. Добрила и Гојко примају швајцарску пензију, не раде ништа, ни Мате не ради ништа, у Базелу је завршио средњу школу, није желео да се одваја од родитеља, није било разлога, тек је напунио тридесет година...

Прича о овој просечној, а ипак необичној и забавној породици заправо је духовит увид у српске и балканске прилике после распада, ратова, транзиције и прилагођавања на нову епоху која је потом наступила. Отац породице променио је у Швајцарској име у Фриц и тако су ови Ваљаревићеви повратници, често са црним хумором и иронијом, прихватили нове навике, нове пријатеље и нове околности које су по доласку у домовину затекли. У Београду ће се у јеку пандемије короне дружити са Кинезом Лијем и његовом породицом, једним малим дететом, професором филозофије у пензији, комшиницом фризерком и многим питорескним ликовима који ову првокласну урбану прозу обогаћују својим згодама и дијалозима. Док „не раде ништа” у свом станчићу на Коњарнику, њихови бројни коментари на актуелне догађаје, политичке прилике и односе са суседима у региону попримају одлике гротеске и горке истине о апсурдима који испуњавају наш свакодневни живот.

„Мајстор неизговореног, свега оног што се прећуткује и сакрива, а заправо избија кроз сваки гест, сваку радњу, ма колико она ситна и небитна била, Ваљаревић је писац који *копа* по нашој подсвести и, користећи сведени језик свакодневице, проговара о суштинским стварима.”

Владимир Арсенић

6. Роман Линеберг Елијасен: **ШТА ЈЕ НОВАЦ** / Лозница: Карпос, 2022.

Преузето са сајта:

<http://karposbooks.rs/shop/novo/sta-je-novacroman-lineberg-elijasen/>

Зашто новац има вредност? Ко га прави? Шта је монетарна политика, инфлација и валута? Како се новчани систем развијао кроз историју и коју врсту новца ћемо користити у будућности? Да ли новац може да промени свет боље или га само чини горим? Књига *Шта је новац* даје одговор на ова и многа друга питања кроз мултидисциплинарно истраживање феномена новца, од првих историјских докумената о новцу па све до данашњих криптовалута.

„Није тачно да банке позајмљују новац који су други ставили на рачун, као што многи мисле, и како су то дуго представљали уџбеници из економије.

Ако позајмим новац од вас, тај новац се пребацује на мој рачун, али у оптицају је иста количина новца као раније. Међутим, када банка неке позайми новац, у питању је трик: банка проширује и активу и пасиву свог биланса у исти мах. Ново потраживање (актива банке) јесте меница коју вам је банка издала. Истовремено, банка има дуг (пасива банке) према вама у виду новца који вам је ставила на рачун. Више новца је у оптицају него пре давања кредита. [...]

Ако банци нису потребни ваши приливи да би давала кредите, зашто вам она плаћа камату за ваше штедне рачуне? Када банка пребацује новац другој банци – ако купујете стан од особе која има рачун у другој банци – кредит мора да се финансира. Банци је, дакле, потребна нека врста покрића за новац који прави. Приливи су најјефтинији начин за финансирање кредита. Због тога банка жели да чува новац код њих. Приливи у банци ипак не ограничавају количину новца коју банке могу да створе, то је само најјефтинији извор финансирања за њих. Банка не проверава колико резерви има пре него што да кредит, она прибавља новац накнадно.

Банке послују на количину: што више издају кредите, то више зарађују на каматним маржама између кредита и прилива. Због тога ће оне дати стамбени кредит што већем броју људи докле год верују да клијенти могу да их отплате, и због тога имају јаке подстицаје за подизање потрошачких кредита. Иако су неки клијенти који узимају потрошачке кредите финансијски нестабилни и неће успети да отплате кредите, банкама се исплати да дају ову врсту кредита јер је каматна маржа овде посебно висока.”

Роман Линеберг Елијасен

„Гледано у целини, надам се да ће ова књига обогатити знање читалаца без економског образовања, али и школованих економиста, те да ће бити корисна свима које занима новац – а то је већина људи, зар не? Економиста Џон Кенет Галбрејт је написао да је већина ствари у животу пре свега важна онима који их имају: „Насупрот томе, новац је подједнако важан и онима који га имају, и онима који га немају.”

Роман Линеберг Елијасен (Roman Linneberg Eliassen) је норвешки економиста и публициста. Рођен је 1987. године. Докторирао је на теми плурализма у економској мисли на Универзитету *Anglia Ruskin* (ARU) у Великој Британији. Живи и ради у Ослу.

Preuzeto sa sajta:

<https://fraktura.hr/rezaliste.html>

Apsurd ponavljajućih sukoba

Nova knjiga Igora Štiksa "Rezalište" kreće se područjem preklapanja romana i drame, iako ona u strogoj kategorizaciji pripada romanesknom narativu. Sažetost i ekonomičnost jezika posljedica je dijaloškog koncepta romana, a kratka poglavlja, koja su nazvana prema dijelovima objeda, funkcioniraju kao dramski činovi: Aperitiv, Predjelo, Glavno jelo, Sir, Kolač i Digestiv. Radnja gotovo cijelog romana događa se u blagovaonici starijeg bračnog para, što također pogoduje kazališnim daskama.

Nadia i Klement, stariji bračni par, nakon dvadesetpetogodišnjeg izbivanja očekuju na večeri sina Vladimira s obitelji. U stanu u kojem žive konzerviralo se vrijeme, komprimirale uspomene, traume, sjećanja i neodgovorena pitanja. Početnu nelagodu u kojoj se nađu otuđeni članovi obitelji produbljuje nenadani dolazak drugog sina "povratnika", Igora, ratnog novinara. Dinamiku objeda prati dinamika razgovora obitelji koja se iznenada okupila, isto onako kao što se, nekada davno, zbog rata, iznenada raspala. Na površinu polako izlaze zatumljeni osjećaji, optužbe, krivnja. Štiksa nam likove i događaje priča glasom sveznajućeg pripovjedača što čitatelju omogućuje da razumije i suosjeća sa svakim likom. Kao što to i u stvarnom životu biva, majka na sve načine pokušava amortizirati i izbalansirati odnos muža sa sinovima koji će naposljetku eskalirati u verbalni sukob. Vladimirov sin David, dijete je bez korijena i identiteta. Rođen je i odrastao u Americi, u zemlji u koju su njegovi roditelji otišli silom prilika, a sad je i on istrgnut iz svoje sigurne zone. On u romanu predstavlja neku vrstu objektivnog promatrača koji, iako zbunjen razvojem događaja, polako otkriva tko su mu preci i tko su zapravo ljudi s kojima sjedi za stolom. On unosi živost i humor u radnju naivnim potpitanjima i komentarima na koji djeluju kao okidač za otvaranje starih rana. Otkrivanje obiteljske povijesti Klement započinje pričom o pradjedu Oskaru, koji je iskusio Oktobarsku revoluciju te naposljetku skončao u logoru zbog "nečiste krvi", a ono što se događalo među živim sudionicima susreta otkrivaju nam sami kroz međusobne optužbe i kratke pripovjedačeve komentare. Kroz obiteljsku priču Štiksa je ispričao i dio povijesti 20. stoljeća ukazujući na apsurd ponavljajućih sukoba s nesagledivim posljedicama na obične ljude.

"Rezalište" koristi arhetipski motiv povratka koji nam odmah u sjećanje priziva Krležu i njegova Filipa Latinovitza. Igor kao i Latinovitz nakon dvadeset i kusur godina stiže kući i nalazi da je sve još uvijek na svom mjestu, samo su kuće, zgrade pa i ljudi dotrajali i istrošeni, ali još stoje uspravno. Igor se suočava s oronulom fasadom zgrade u kojoj je odrastao i na kojoj su se "mogli vidjeti tragovi od metaka i šrapnela. Neke rupe začepljene su cementom, druge još zjape otvorene". U takvom stanju je i on, u takvom stanju zatiče i ostale članove obitelji. Oni su kao tek zaliječeni pacijent kojeg može ubiti i jača prehlada. Likovi "Rezališta" nose ozbiljne ožiljke i pitanje je hoće li uspjeti pronaći način za međusobno razumijevanje.

Štikс je konkretan i precizan pisac, jezik je pročistio do te mjere da se nijedna riječ ne doima viškom. Likovi su mu živi i dinamični, naoko obični, ali vrlo kompleksni, a pripovjedač tačno zna u kojoj mjeri će čitatelju otkritи njihove misli i namjere. Nema sumnje da ćemo i ovaj Štiksov roman gledati u kazalištu i da će ponoviti uspjeh predstave "Brašno u venama".

Magdalena Blažević, Glif.rs, 3.11.2017.

8. Петар Алексејевич Кропоткин: **ЗАПИСИ ЈЕДНОГ РЕВОЛУЦИОНАРА: МЕМОАРИ** / Београд: Лом, 2021.

Преузето са сајта:

<https://lombooks.com/shop/nekategorizovano/zapisi-jednog-revolucionara/>

П. А. Кропоткин (1842–1921), свети човек анархизма, рођен је у Москви, у племићкој породици из древног рода династије Рјуриковича, која је владала Русијом пре Романових.

Нашавши се у елитној војној служби у Петрограду, тражио је у својој двадесетој премештај у Сибир, и пет година које је тамо провео пресудно су утицале на његов развој. Године 1872. одлази у Швајцарску, где се упознаје са револуционарним покретом Прве Интернационале. Ухапшен је 1874. у Петрограду, али је након две године успео да побегне из Петропавловске тврђаве. Живео је у Лондону, где је основао анархистичко гласило *Freedom Press* и написао низ књига које су утемељиле тзв. комунистички анархизам, друштво без државе и репресије које се, насупрот марксистичким теоријама, не заснива на материјалним односима, већ на развоју социјалне и индивидуалне етике, уз принцип солидарности и узајамног помагања. Након избијања револуције, Кропоткин се коначно, после 40 година изгнанства, вратио 1917. године у Русију. Како никада није био присталица насиља, дубоко се разочарао Лењином и његовом кликом, који су убијали све што им је стајало на путу ка освајању власти. Умро је 1921. године у месту Дмитров, недалеко од Москве, пре равно 100 година.

Чувена Кропоткинова књига *Записи једног револуционара* објављена је 1899. у Лондону, и једно је од најпознатијих мемоарских дела у историји литературе.

9. Едуард Лимонов: **БАТЛЕР КОД ГЕТСБИЈА** / Београд: Лом, 2022.

Преузето са сајта:

<https://lombooks.com/shop/nekategorizovano/batler-kod-getsbija/>

Едуард Лимонов (1943–2020) рођен је у Украјини, одрастао је у Харкову, афирмисао се у Москви као песник, да би 1974. године, на „другом таласу” руске емиграције доспео у Њујорк, са женом која га је убрзо оставила. Живот Руса у Америци и губитак жене коју је страшно волео теме су првог његовог романа *Ја, Едичка*, који је написао 1976. године, објавио 1979. године у Паризу, а тек 1983. године у Њујорку, да би књига, кад се 1991. године појавила у Русији, била разграбљена у милион примерака.

„Роман *Ја, Едичка* генијална је књига о људској слободи, љубави, страсти... Просто ме оборила с ногу.”

Захар Прилепин

Лимонов се 1991. године вратио у Москву и основао Националбољшевичку партију, због чега је више пута хапшен и провео је неколико година на робији.

Едуард Лимонов је написао још десетак књига, међу којима и роман *Батлер код Гетсбија* (1981), као и роман о свом повратку у Русију: „Странац у родном граду” (1992).

Док је покушавао да нађе издавача за *Ја, Едичка*, Лимонов је три године радио као батлер код америчког мултимилionера у Њујорку, и у том периоду настао је: *Дневник губитника*, из којег је много тога ушло у роман *Батлер код Гетсбија*.

„Тамо, на улици, бирао сам најслабије, најјадније, ружне девојке, ловио их, заводио, и позивао их код себе. Девојке дугих носева, кепеци, девојке без груди, оне којима се дупе вуче по земљи, девојке лошег тена и танке косе, оне с празнинама између зуба или веома танког врата, девојке с великим стомаком и дебелим ногама – све су долазиле код мене. Неке нису имале косу и носиле су перике. (...) Открио сам да су ова одбачена женска бића далеко сензуалнија и узбудљивија у сексу од обичних жена, и далеко занимљивија од лепих жена.

Ове свеће које се топе, чији животи као да једва трепере, показале су се као сладострасне и неуморне. Девојке великог трбуха зрачиле су таквом пожудом као мајка Земља. Хтео сам да се скотрљам у наборе њиховог трбуха и у њима се сакријем од несреће. А девојке анорексично мршавих тела, костури (моје омиљене), толико мршаве да се у њима лако могао видети и осетити сопствени пенис – гореле су пакленим пламеном.

Почео сам да их ловим због сопствене беде. Лепе жене, размажене пажњом, не би се јебале са мном. Нисам имао пара да их водим у ресторане и јавна места која подржавају њихову слабу сензуалност. Зато сам се окренуо тим јадним одбаченим женама што се шуњају улицама и, у свом самопонижењу,

плаше се да погледају у људе. Сада их не бих мењао ни за харем лепотица. Нико не може заузети место анорексичних лилипутанки. Жудећи за курцем, држе се за мене као страсне биљке.”

Из Дневника губитника

10. Естер Дуфло: **БОРБА ПРОТИВ СИРОМАШТВА** / Лозница: Карпос, 2021.

Преузето са сајта: http://karposbooks.rs/shop/novo/borba-protiv-siromastva/?_rstr_nocache=rstr271649adcbb5a83c

„Ако хоћемо да борба против сиромаштва буде трајна, онда су трагање, креативност и стрпљење неопходни не за налажење чаробног штапића који не постоји, него за спровођење малих напредака који ће већ данас поправити живот најсиромашнијих.”

Естер Дуфло

„Није могуће борити се против сиромаштва а не делати у корист здравља. Сваке године готово девет милиона деце умре пре навршене пете године, углавном од болести попут богиња или дијареје које су се могле спречити или излечити. Сиромашни умиру више од осталих без обзира на узраст, чак и унутар једног села. Везе између здравља и животног стандарда могу одвући у зачарано коло. Здравствени проблем може бацити породицу у сиромаштво тиме што ће је лишити прихода или јој наметнути нове трошкове; и обрнуто, сиромаштво погоршава здравље зато што спречава одлазак лекару, лечење хроничних болести или онемогућује пристојну исхрану.”

Естер Дуфло

ПРВА КЊИГА: Нико не спори да су здравље и образовање апсолутни приоритети. Актуелна ситуација, међутим, не побуђује оптимизам: девет милиона деце умире сваке године пре него што наврши пету од болести које можемо да лечимо, а у Индији половина деце која похађају школу не уме да чита. Тражећи лек за такво стање ствари, Естер Дуфло процењује програме за борбу против сиромаштва, локално и конкретно, револуционарном методом: алеаторним (насумичним) експериментисањем. Од Индије до Малавија, од Кеније до Мексика, ова метода омогућује да се одговори на многобројна питања: како кампање вакцинације учинити ефикаснијим? Како уз најмање трошкова поправити образовање деце? Како се борити против одсуствовања наставника и медицинских сестара? Здравље и образовање су предуслови не само друштвеног благостања, него и слободе: ова књига показује како их учинити успешнијим.

ДРУГА КЊИГА: „Предајмо сиромашнима борбу против сиромаштва.” То је данас слоган многобројних националних и интернационалних актера који би

да сиромашне учине одговорнима тако што ће им дати средства за аутономију. Пре опредељења за овај или онај програм, међутим, ваља измерити његову делотворност. Да ли је микрокредит чаробни штапић захваљујући ком ће сељак из Бангладеша који живи у беди моћи да се обогати? Да ли сеоски савети у Индији и Африци заиста омогућују заједницама да узму своју судбину у сопствене руке? Проучивши ситуацију на терену, Естер Дуфло показује наивност и недовољну утемељеност дискурса који све препушта иницијативи сиромашних. Ни микрофинансирање, ни локално управљање не могу заменити јавне политике које за циљ имају стварање здравствених служби, гарантовање понуде могућности образовања, градњу инфраструктуре, борбу против корупције. Неуморно експериментисање како би се живот сиромашних конкретно побољшао: управо ће тако моћи да се унапреди грађански живот у земљама у развоју.

Естер Дуфло рођена је у Паризу 1972. године. Професорка је економије развоја на америчком институту *Massachusetts Institute of Technology* (MIT) и саоснивачица радионице за борбу против сиромаштва (*Abdul Latif Jameel Poverty Action Lab*). Године 2009. добила је угледну награду *MacArthur* којом се награђују најиновативнија истраживања. Десет година касније, 2019. године, добила је, са сарадницима *Abhijit Banerjee* и *Michael Kremer* Нобелову награду за економске науке, „за експериментални приступ ублажавању сиромаштва у свету”.

5

ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА

**ЛИСТА НАЈЧИТАНИЈИХ КЊИГА У БИБЛИОТЕЦИ УПРАВЕ
ЗА ЈУН 2023. ГОДИНЕ**

1. **МОЈА ЉУБАВ НИКОЛА ТЕСЛА:
ПРИЧА О КЕТРИН МЕКМЕХОН ЏОНСОН**
Ана Атанасковић
Београд: Лагуна, 2022.
2. **КРАДЉИВИЦА ВОЋА ИЛИ ЈЕДНОСТАВНО ПУТОВАЊЕ У
УНУТРАШЊОСТ ЗЕМЉЕ**
Петер Хандке
Београд: Лагуна, 2022.
3. **CHRISTKIND**
Борис Дежуловић
Београд: Лагуна, 2022.
4. **РАТНИК СУНЦА**
Живојин Петровић
Београд: Лагуна, 2022.
5. **РУДНИК**
Миодраг Мајић
Београд: Вулкан издаваштво, 2023.
6. **НЕБЕСКА ДВОРИШТА: ЖИВЕ СЛИКЕ**
Владика Григорије
Београд: Лагуна, 2022.
7. **ЧОВЕК СА ПОЛА СРЦА**
Срђан Стојиљковић
Београд: Службени гласник, 2020.
8. **СВЕТЛИ ТРАЧАК ТАМЕ**
Итан Хок
Београд: Геопетика издаваштво, 2022.
9. **ПАНСИОН ГОСПОЂЕ ХАЏИВУКОВИЋ**
Тихомир Несторовић
Нови Сад: Прометеј, 2022.
10. **КУПИ СЕБИ ТЕ ПРОКЛЈЕТЕ ЉИЉАНЕ**
Тара Шустер
Београд: Лагуна, 2020.

Главни и одговорни уредник: Смиља Богдановић, начелник Одељења
(smilja.bogdanovic@uzzpro.gov.rs)

Технички уредници: Јелена Васиљевић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Јелена Катана, документалиста за електронске каталогe
и библиотечку базу података

Сарадници: Смиљана Павков, документалиста система базе података
Гордан Горуновић, оператер за системе базе података
Лепосава Милановић, документалиста за израду документационог
фонда
Радмила Тубин Михајловић, организатор пријема и евиденције
захтева корисника
Дејан Станојловић, оператер припреме података

Лектор: Смиља Богдановић
Коректор: Јелена Васиљевић

Компјутерска обрада: Одељење за информационо-документационе и библиотечке
послове

Техничка подршка: Радинка Мићовић, програмер софтверских решења

ШТАМПА: УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ РЕПУБЛИЧКИХ ОРГАНА
Београд, Немањина 22–26